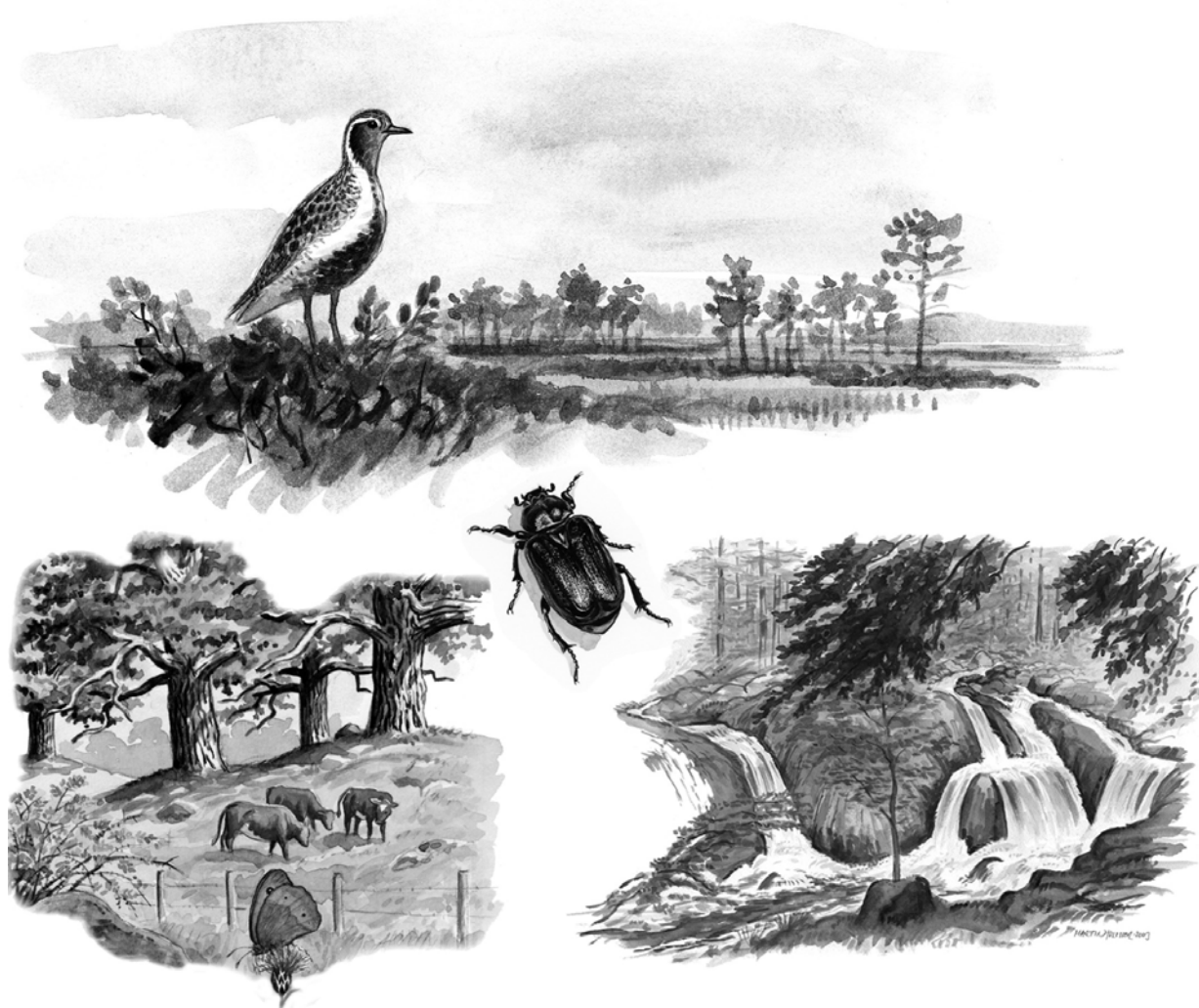

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540314 Backekärr

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Caroline Edelstam

BEVARANDEPLAN Diarienummer:
Fastställd 511-40299-2005
2005-08-15

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540314 Backekärr

Kommun: Falköping Områdets totala areal: 3,9 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 6230 - Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6270 - Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6410 - Fuktängar med blååtäl eller starr
- 9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

6230 - Stagg-gräsmarker

9070 - Trädklädd betesmark

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå för de naturtyper och arter (enligt art- och habitatdirektivet) som ingår i området. Med gynnsam bevarandestatus menas att de ska bevaras långsiktigt. Biogeografisk nivå, som är en redovisningsenhet inom EU, används i ett nationellt perspektiv. Naturtyperna behandlas vidare i del 2. Naturtyperna 6230 och 6270 är särskilt prioriterade inom EU. Backekärr är en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att den artrika betesmarken bevaras.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i april 2004.

Beskrivning av området

Mycket artrika torra-fuktiga betesmarker som ligger väl samlade kring en ålderdomlig gårdsbebyggelse. Markerna karakteriseras av arter som stagg, slåttergubbe, slåtterfibbla, ängsvädd, knägräs, gullviva och darrgräs. Fuktiga partier håller på att bli alltmer dominerade av älgört. Fältgentiana förekommer enligt uppgift (Ängs- och hagmarksinventeringen 1988) men återfanns ej i juli 2005.

Området saknar i nuläget hävd (2005), befinner sig i s.k. "älskligt stadium". Stor artrikedom men också mycket björksly och igenväxningsvegetation. Hävdgynnade vegetationstyper som rödvenäng och örtrik friskäng dominerar, fuktäng av artrik gräs-lågstartyp finns även liksom högörtfuktäng (den senare expanderar p.g.a. ohävd).

I nordöstra delen är marken torr - frisk med arter som backtimjan, slätterfibbla, slättergubbe, rödklint, prästkrage, smultron, ängsskallra, ängsvädd, vårbrodd, stagg och fläckar av ljung (artrik variant av 6270, alternativt mosaik med 6230). Troligen gammal ängsmark som betas (häradskartan saknas). Centralt i området finns ett mindre, friskt - fuktigt parti med stagg (D), knägräs, ängsvädd, nysört, krypvide, darrgräs, jungfrulin m.fl. (6230). Gränsar till fuktäng som dräneras av ett öppet dike. Strax väster om vägen finns en artrik slänt med bl.a. vildlin, darrgräs, ängsskallra, prästkrage, rödklint och ljung. Igenväxningsarter som flockfibbla och skogsklöver breder även ut sig. Fuktängen mitt i området domineras av älgört, samtidigt som buskar och lövsly kommer upp. Sydöstra delen tätt bevuxen med främst björk (även äldre träd) och en.

Vid gården står ett par gamla hamlade askar. I betesmarken finns även spår av gamla odlingsytor.

Bevarandemål

Målet är att den artrika naturliga fodermarken är välhävdad och öppen med glest spridda björkar och enbuskar. Målet är också att den rödlistade arten fältgentiana (sårbar VU) kan leva kvar långsiktigt i området samt att kulturspårerna är väl synliga.

Exempel på uppföljningsbara mål finns under respektive naturtyp. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms då basinventeringen är genomförd. Efter denna inventering kommer också x, y och liknande mål ersättas med siffror och arter. Preliminära förslag anges inom parentes.

Markägareförhållanden

Privat.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka området negativt är:

- Ohävd och igenväxning med buskar och träd. Felaktig skötsel, utebliven och/eller otillräcklig hävd. Minskat eller upphört bete, vilket leder till igenväxning och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Gödsling och användning av bekämpningsmedel i eller i nära anslutning till betesmarkerna.
- Tillskottsutfodring och vinterbete ger en indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Bete med för tunga djur kan även ge trampskador.
- Sambete med gödsblad vall ger även indirekt en näringstillförsel till marken.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectiner är negativt för den dynglevande faunan och floran i naturbetesmarken.
- Introduktion av främmande arter, t.ex. insådd av vallväxter i betesmarken.
- Dikning och markavvattning, vilket påverkar de hydrologiska förhållandena i området.
- Upplag och deponier som inte är av tillfällig art, t.ex. jord, halmbalar.
- Ändrad markanvändning i eller i nära anslutning till området, t.ex. skogsplantering.
- Markexploatering t.ex. för anläggning av väg och uppförande av byggnad. Täktverksamhet, kalkbrytning, grävning, schaktning och andra ingrepp som kan ge och markskador och även skada vegetationen.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28a § miljöbalken).

Något områdesskydd enligt miljöbalken finns ej, förutom Natura 2000-bestämmelserna. Området ligger inom riksintresse för naturvård (Sydbillingen), nationellt utpekade odlingslandskap (Stenstorp) och regionalt värdefulla odlingslandskap (Brunnhem).

För att de höga natur- och kulturvärdena i området ska kunna bevaras är röjning och återupptagen hävd nödvändigt. Röjning av buskar och lövsly bör utföras omgående. Därefter återinförs årlig betesdrift med nötkreatur (gärna med ett något senare betespåsläpp), alternativt slåtter och efterbete. Gallring och utglesning av trädskiktet i SO kan ske successivt.

En aktuell skötselplan bör finnas för området.

Bevarandestatus

Då hävden under senare tid varit svag och igenväxningen märks i vissa delar är bevarandestatus relativt måttlig. Se även under respektive naturtyp.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002 - 2004. Objektrapport.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1994: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun. R -94/19.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1996. Ängs- och hagmarker. Sammanställning.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

6230 Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*

Beskrivning: Generellt sett utgörs naturtypen av artrika, hävdpräglade gräsmarker med stagg på silikatrika jordar. De artrika staggsamhällena har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckningen av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, får inte överstiga 30%. Hävdgynnade arter ska finnas.

Naturtypen förekommer inom en mindre del centralt i området, samt eventuellt i mosaik med 6270. Karaktärsarter: stagg, knägräs, ängsvädd, nysört, slättegubbe, jungfrulin m fl.

Naturtypen är beroende av ljus och kontinuerlig hävd. Den är känslig för upphörd hävd och igenväxning (beskuggning och förnaansamling), gödsling (näringstillförsel) och ändrade hydrologiska förhållanden mm. Naturtypen är även känslig för kvävenedfall, surt nedfall och andra luftföroreningar.

Bevarandemål:

- Arealen artrika stagg-gräsmarker ska vara minst x (0,1) hektar.
- Minst 95% av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut (med väl avbetade menas som regel ingen skadlig ansamling av förna sker och att vegetationshöjden i genomsnitt är ca 3-5 cm på torra-friska marker).
- Negativa indikatorarter förekommer med mindre än 5 % täckning eller frekvens (med negativa indikatorarter menas arter som hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, älgört, örnbräken).
- Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap är mellan x och y (0 – 5)%.
- Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).
- Naturtypen har en ostörd hydrologi.
- Förekomsten av typiska kärlväxter bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska kärlväxtarterna stagg, knägräs och ängsvädd ska förekomma i minst y% av provytorna.

Negativ påverkan: Det största hotet mot naturtypen är upphörd hävd och igenväxning. Se även den övergripande delen.

Bevarandeåtgärder: Årlig betesdrift (alternativt slätter och efterbete) samt röjning av lövsly. Se även den övergripande delen.

Bevarandestatus: Bevarandestatus är god, men starkt hotad p.g.a. upphörd hävd.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen. Uppföljningsmetoder kommer att beskrivas senare.

6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*

Beskrivning: Naturtypen utgörs generellt av artrika och hävdpräglade, torra till friska gräsmarker, på silikatrika jordar. Lång hävdkontinuitet präglar naturtypen. Träd och buskar kan förekomma, dock får krontäckningen inte överstiga 30%. Naturtypen utvisar stor variation.

Naturtypen är i området mycket artrik och motsvaras av vegetationstyperna rödvenäng och örtrik friskäng (ViN). Arter som baktimjan, bockrot, darrgräs, gullviva, jungfrulin, nattviol, prästkrage, slätterfibbla, slättergubbe, stagg, ängsskallra, ängsvädd och vildlin förekommer. Även fältgentiana och kattfot har noterats.

Naturtypen är beroende av ljus och kontinuerlig hävd. Den är känslig för upphörd hävd och igenväxning (beskuggning och förnaansamling), gödsling (näringstillförsel) och ändrade hydrologiska förhållanden mm. Naturtypen är även känslig för kvävenedfall, surt nedfall och andra luftföroreningar.

Bevarandemål:

- Arealen artrika låglandsgräsmarker ska vara minst $x(1,9)$ hektar.
- Minst 95% av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut (med väl avbetad menas som regel att ingen skadlig ansamling av förna sker och att vegetationshöjden i genomsnitt är ca 3 - 5 cm på torra - friska marker).
- Negativa indikatorarter förekommer med mindre än 5% täckning eller frekvens (med negativa indikatorarter menas arter som hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, örnbräken).
- Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara mellan x och y (0 - 10)%. Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).
- Förekomsten av typiska kärlväxter bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska kärlväxterarterna baktimjan, slättergubbe, prästkrage, jungfrulin, ängsskallra, ängsvädd och stagg förekommer i minst $y\%$ av provytorna.

Negativ påverkan: Det största hotet mot naturtypen är upphörd hävd och igenväxning. Se även den övergripande delen.

Bevarandeåtgärder: Årlig betesdrift (alternativt slätter och efterbete) samt röjning av lövsly. Se även den övergripande delen.

Bevarandestatus: Bevarandestatus är god, men starkt hotad p.g.a. upphörd hävd.

Uppföljning: Se den allmänna beskrivningen. Uppföljningsmetoder kommer att beskrivas senare.

6410 Fuktängar med blååtätel eller starr

Beskrivning: Enligt den nya naturtypsdefinitionen utgörs naturtypen av hävdpräglade fuktängar med blååtätel eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30%. Hävdgynnade arter skall finnas.

Naturtypen finns norr om gården. Buskar och ohävdarter invaderar. På grund av svag - utebliven hävd har älggräs även tagit överhanden i den centrala delen av området, som är fuktigt till våt (kan restaureras och återföras till fuktäng).

Bevarandemål:

- Arealen fuktängar med blååtäl eller starr ska vara minst x(0,6) hektar.
- Minst 95% av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut. (med väl avbetad menas som regel att ingen skadlig ansamling av förna sker och att vegetationshöjden vid vegetationsperiodens slut i genomsnitt är högst 5 cm på fuktiga marker och högst 7 cm på våta marker).
- Frekvensen av negativa indikatorarter är mindre än 5 % (Med negativa indikatorarter menas arter som älgört, grenrör, hundkex, brännässla m.fl.).
- Naturtypen är som regel busk- och trädfri. Krontäckning av träd och buskar ska vara högst x %. Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).
- Minst y ha av naturtypen har en ostörd hydrologi.
- Förekomsten av typiska kärlväxter bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska kärlväxterarna smörboll och ängsvädd ska förekomma i minst y% av provytorna.

Negativ påverkan: Det största hotet mot naturtypen är upphörd hävd och igenväxning. Älggräs ökar på bekostnad av andra mer konkurrenssvaga örter, gräs och halvgräs samtidigt som buskar och sly expanderar. Se även den övergripande delen.

Bevarandeåtgärder: Årlig betesdrift (alternativt slåtter och efterbete) samt röjning av lövsly. Se även den övergripande delen.

Bevarandestatus: Låg.

Uppföljning: Se den allmänna beskrivningen. Uppföljningsmetoder kommer att beskrivas senare.

9070 Trädklädd betesmark

Beskrivning: Naturtypen finns inte i området (enligt Äng och Bete 2004).

Bevarandemål: Naturtypen finns inte i området (enligt Äng och Bete 2004).

Negativ påverkan: Naturtypen finns inte i området (enligt Äng och Bete 2004).

Bevarandeåtgärder: Naturtypen finns inte i området (enligt Äng och Bete 2004).

Bevarandestatus: Naturtypen finns inte i området (enligt Äng och Bete 2004).

Uppföljning: Naturtypen finns inte i området (enligt Äng och Bete 2004).
